

ЗАВОД ЗА ВАСПИТАЊЕ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ - КЊАЖЕВАЦ

П Р О Г Р А М
рада Завода за васпитање деце и омладине – Књажевац
за 2021. годину

.....

Књажевац, фебруар 2021. године

УВОДНИ ДЕО

Назив установе : ЗАВОД ЗА ВАСПИТАЊЕ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ
ул.Боре Станковића 62, 19350 Књажевац
ПИБ: 100631574
МБ: 07127871

Према Уредби о мрежи установа социјалне заштите („Сл.гласник РС“бр.16/12, 12/13) назив установе за васпитање деце и омладине је Завод за васпитање деце и омладине Књажевац како је и уписано у судски регистар који се води код Привредног суда у Зајечару.

УСТАНОВА КАО ПРУЖАЛАЦ УСЛУГЕ

Делатност установе

Према Закону о социјалној заштити у установи се збрињавају деца и млади који су у сукобу са родитељима, старатељима и заједницом. По важећем Статуту Завод за васпитање деце и омладине је установа социјалне заштите која обезбеђује збрињавање, васпитање, образовање и здравствену заштиту деце и омладине са поремећајима у понашању и предузима одговарајуће мере ради спречавања у даљем нарушавању опште прихваћених друштвених норми понашања, вршењу преступа и вршењу кривичних дела.

Деца са поремећајима у понашању су деца која чине кривична и прекршајна дела, беже од куће, скитају или сличним антисоцијалним понашањем нарушавају опште прихваћена правила понашања.

Право на смештај у установу, према важећем Статуту имају деца и омладина са поремећајима у понашању узраста од 7 до 18 година основношколског узраста, која се смештају по упуту Центра за социјални рад.

У установи се реализује и судска мера упућивања у васпитну установу, у складу са посебним прописима. Меру изричу Виши судови у складу са Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

Смештајни капацитет установе је укупно 129, од тога 32 за домски смештај и 97 за додатне услуге, с тим што празан капацитет од 97 места није реалан капацитет, није по важећим стандардима и потребама корисника. Реалан капацитет установе не би био 129 места већ око 80 места и сходно томе надамо се да ће овај податак бити узет у обзир када се буде радила измена мреже установа.

Додатне услуге није могуће реализовати у Заводу, из разлога што њихова реализација искључиво зависи од потреба државе за одређеном услугом и из разлога што се Завод у потпуности финансира из буџета, те остале – локалне услуге не могу да се реализују у Заводу без сагласности ресорног министарства и унапред одређеног начина њиховог финансирања.

Услови становања корисника

Простор и опрема

Број објеката и њихова намена:

Завод за васпитање деце и омладине у Књажевцу послује и остварује своју делатност у једном објекту, укупне корисне површине 3.032 м². У функцији смештаја је 6 стамбених јединица у којима су збринуте и бораве корисници на принципу васпитних група. Једна васпитна група је опремљена за локалну услугу Предах, која се до пре 3 године реализовала у наведеном простору Завода, а сада се не користи у те сврхе. Из разлога рационалности и рентабилности 5 стамбених јединица у установи се уопште не користи на начин да је у том простору угашена вода, струја и грејање. Овај простор је могуће ставити у функцију за одређене кориснике, уз малу финансијску помоћ.

У установи поред простора за кориснике постоје: канцеларије за стручне раднике, управни део зграде, кухиња, трпезарија, ТВ сала, котларница, вешарница и др. простори.

У стамбеним групама су двокреветне и трокреветне собе за кориснике просечне површине 21,1 м², које су адекватно опремљене креветима, дечјим постељинама, комодама, орманима, столовима и столицама за учење, завесама, теписима, лустерима и осталим стварима неопходним за оплемењивање простора. Опремање је до сада било у складу са потребама корисника и важећим стандардима и такву пословну политику, у делу опремања установе, засновану на потребама корисника и испуњавању стандарда треба да задржимо и у 2021. години. Стамбени простор је у претходном периоду у потпуности био адекватно опреман, међутим структура корисника и њихов начин опхођења према материјалним стварима, нам показује да је потребно континуирано опремање и обнављање опреме, поготово кречење животног простора.

Свака стамбена јединица има велико купатило са неколико кабина. Купатила су током 2012. године потпуно реновирана и опремљена по важећим стандардима и прилагођена дечијем колективу.

Свака стамбена јединица има дневни боравак за децу површине 35,4 м². Сви дневни боравци су опремљени адекватним намештајем за учење, одмор и дечија славља. Сваки дневни боравак има ТВ апарат, мини линију, угаоне гарнитуре, фотеље, столове, столице и друго. Узимајући у обзир категорију корисника и немогућност куповине основних средстава у неким стамбеним јединицама недостају одређени комади намештаја и апарата, тако да ћемо настојати да у 2021.г. то заменимо.

Канцеларије стручних и административних радника нису опремљене адекватним намештајем, тако да ће то бити приоритет и за 2021. г., с обзиром да смо тражили наменска средства у 2019. и 2020.г. а нисмо их добили. За набавку ових добара су неопходна наменска средства, мада ће установа из сопствених ресурса да утиче на реализацију ове набавке.

У стамбеном делу постоји опремљена теретана за потребе корисника. За спортске активности корисника установа има два стола за стони тенис, спортску халу у О.Ш. „Младост“, справе за спољну теретану, као и спортске терене у дворишту Завода.

У сваком холу и на свакој етажи налази се намештај (фотелје и клуб столови) намењен за дружење корисника, које сваке године реновирамо због агресивног понашања корисника.

Завод поседује и просторије за припрему деце за осамостаљивање, адекватно опремљену кухињу и дневни боравак. У овим просторијама се врши оспособљавање деце за самосталан живот након изласка из установе. Деца уз помоћ васпитача, куvara или помоћног радника уче да спремају храну, перу судове и веш, пеглају, усисавају, а имају могућност и да уче да шију. Новац за уређење овог простора је обезбеђен из пројекта још 2013.г., код Холандске организације KINDER PERSPECTIEF, где је Завод добио прву награду на интернационалном конкурс и опремио овај простор. Овај наменски и адекватно опремљен простор није био у потпуности искоришћен у претходним годинама за наведене намене, стручни радници и сарадници нису правили програмске активности везане за овај простор, а од 2017.г. је у функцији и од велике користи корисницима, поготово једном кориснику који завршава средњу куварску школу, па му је тај простор погодан за вежбање. С обзиром да је значај овог простора огроман за кориснике након отпуста, планирамо да искоришћеност овог простора у 2021. г. буде на још вишем нивоу.

У самом објекту се налази и простор за управу, трпезарија од 140,2 м2 са адекватним столовима и столицама за ручавање деце, кухиња потпуно опремљена по свим стандардима (индустријски шпорет и рерне, мешалица за тесто, индустријска машина за судове, фрижидер и расхладна витрина, фритеза, роштиљ, индустријски миксер и адекватно посуђе за децу од растфраја), уз примену ХАСАП система. Кувари и помоћни кувари имају санитарне књижице уредно овераване и адекватну гардеробу и обућу.

Установа има опремљен простор за посете родитеља или старатеља, као и за студенте на стручној пракси.

Установа поседује сопствену котларницу опремљену са 2 котла на мазут од којих је један уграђен 2014. године. Установа је обезбедила довољну количину мазута за зимски период. Инсталација за централно грејање је стара, као и радијатори, тако да се планира да се одради замена радијатора или њихова репарација и реконструкција грејне мреже током 2021. г. у складу са материјалним могућностима.

У управном делу зграде се налази и вешарница површине 137м2 и магацински простор. Вешарница је опремљена новим машинама за прање и сушење веша, једино што недостаје су радници за рад у вешерају. Установа нема ни једног запосленог радника на овим пословима, без обзира што је по систематизацији предвиђено да на тим пословиома раде 2 раднице. Завод редовно обезбеђује деци сезонску гардеробу и обућу из цене смештаја.

Поред овог објекта Завод има још један објекат површине 250 м2, где се налази службени стан наменски грађен за домара, три гараже и столарска радионица и једна просторија са предсобљем и купатилом, која је 2002. године била адаптирана у гарсоњеру. Од 2004. године овај објекат није у функцији, јер је оштећен због дугогодишњег прокишњавања и на њему треба извршити препокривање равног крова и делимично реновирање. Овај стамбени простор је одличан за услуге из области социјалне заштите, као на пример „Становање уз подршку“, за децу која излазе из система социјалне заштите и потребна им је додатна помоћ у осамостаљивању.

Возни парк

Установа годинама-деценијама није имала возни парк и није располагала никаквим службеним возилом, ни путничким ни транспортним, до јула месеца 2010. године када је установи, захваљујући сопственом ангажовању, без накнаде, од стране Управе царина уступљен један путнички аутомобил и комби возило. Оба возила су старијег датума, тако да служе само за градску вожњу. Установа је 2013. године уз сагласност и одобрен новац од стране ресорног министарства, за куповину једног путничког аутомобила, спровела јавну набавку и купила НОВИ ДАЧИА ЛОГАН. Установа сада има задовољавајући возни парк за функционисање установе, једино што недостаје и што ће нам бити приоритет и у 2021. г., а није реализовано у 2019. и 2020.г., је набавка новог или доброг половног комби возила за превоз деце и запослених у складу са обезбеђеним средствима од старне ресорног министарства, кроз пројекат или неку донацију. Потреба за комби возилом је велика, из разлога честих одвођења већег броја корисника, на суђења у Зајечару, за излете, обуке, семинаре и сл.

Исхрана, број и врста оброка

Полазна основа у планирању исхране деце у Заводу је норматив који важи за установе за смештај деце и омладине и предлог јеловника дијететичара-нутриционисте медицинског центра у Књажевцу. То значи, да се у складу са нормативима деци обезбеђују три obroка дневно: доручак, ручак, вечера и ужине. Активности у планирању, спровођењу и контроли исхране имају за циљ очување и унапређење здравља деце, њиховог правилног раста и развоја, што подразумева следеће:

- обезбедити деци оне састојке који су потребни за правилан и здрав раст и развој у довољним количинама;
- формирати код деце позитивне навике у исхрани, развијати културно-хигијенске навике код деце, посебно навикавати децу на поједине намирнице и њихове биолошке вредности.

У планирању исхране и састављању јеловника комисија се придржава норматива, тако да су све хранљиве материје (масти, беланчевине, угљени хидрати, минерали, витамини) правилно заступљене. Предлог јеловника прави комисија коју чине: делегирани представници корисника (углавном представници свих васпитних група), социјални радник, психолог или педагог, затим кувар, васпитач, магационер, директор и правник. Корисници активно учествују у раду комисије, дајући предлоге о појединим врстама јела које треба ставити у јеловник.

За исправност и квалитет намирница задужени су и одговорни: кувар, помоћни кувари и магационер.

Припрема хране обавља се у кухињи која је адекватно опремљена апаратима и машинама. Кухиња ради по ХАСАП систему.

УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЗАДАТАКА УСТАНОВЕ

Број и структура запослених на дан 31.12.2020.г

Назив радног места (пр.директор, стручни радник, васпитач, неговатељица и сл.)	Стручна спрема/о бразовни профил ¹	Укупан број извршилаца		Стварно запослени према извору финансирањ ²			
		по нормат.	стварно зап.	буџет Репуб.	буџет локал. сам..	уста - нова	РЗЗО
РУКОВОДЕЋИ РАДНИЦИ							
1. директор	ВСС	1	1	1			
СТРУЧНИ РАДНИЦИ							
1.ПСИХОЛОГ	ВСС	1	1	1			
2.СОЦИЈ.РАДНИК	ВСС	1	1	1			
3.ПРАВНИК-СЕКРЕТАР	ВСС	1	1	1			
4.ПЕДАГОГ	ВСС	1	1	1			
5.ВАСПИТАЧ	ВСС и ВШС	7	5	5			
6.НОЋНИ ВАСПИТАЧ	ВСС	2	2	2			
АДМИНИСТРАТИВНИ РАДНИЦИ							
1.ШЕФ РАЧУНОВОД.	ССС	1	1	1			
2.КЊИГОВ- БЛАГАЈНИК	ССС	1	1	1			
3.МАГАЦИОНЕР	ССС	1	1	1			
ТЕХНИЧКИ РАДНИЦИ							
1.РАДНИК НА ОДРЖАВ.	КВ	2	1	1			
2.ЛОЖАЧ-ДОМАР	II степ.	1	0	0			
3.КУВАР	ССС и КВ	2	2	2			
4.ПОМОЋНИ КУВАР	II степ.	2	1	1			
5.ВЕШЕРКА	ПК	2	0	0			
6.СПРЕМАЧИЦА	НК	3	2	2			
УКУПНО		29	21	21			

¹

²

Број радника у установи одређен је решењем министарства из 2006. године и Законом о одређивању максималног броја запослених радника из 2015. године, износи **29, стварно запослених на неодређено време, на дан 31.12.2019.г. је 21.** Надамо се да ће у 2021. г. број стварно запослених бити у складу са Законом о одређивању максималног броја запослених, како би се задовољили стандарди за пружање услуге смештаја корисника, у супротном функционисање установе неће бити могуће. Са тренутним бројем васпитача тешко је организовати и покрити све смене, укључујући викенде и празнике и омогућити коришћење годишњег одмора, поготово имајући у виду категорију корисника.

Статутом и важећим Правилником о систематизацији и унутрашњој организацији рада, као и другим нормативним актима, који су још увек на снази, којима се регулише организација рада Завода, основна делатност се обавља кроз рад одређених служби:

1. Вапитна,
2. Служба општинских, правних и техничких послова,
3. Служба за финансијско-рачуноводствене послове.

Саставни део Програма рада чине:

- Финансијски план установе за 2021.г.
- План обуке запослених за 2021.г.
- План набавки са набавкама на које се не примењује закон за 2021.г.
- Програми рада (годишњи, месечни, недељни и дневни) свих стручних радника и сарадника установе за 2021.г.

Програм стручне праксе и Моја прва плата

У 2021. г. конкурсиратимо за програм стручне праксе и Моја прва плата, код Националне службе за запошљавање, за стручне раднике, а под тим се подразумева стручно оспособљавање младих, који се налазе на евиденцији НСЗ и омогућава им се полагање државног испита након реализације програма стручне праксе, као и стицање бодова за добијање лиценце. Оваква врста ангажовања младих људи је од велике користи за кориснике стручне праксе и саму установу у тренутку када недостаје велики број радника.

План обуке запослених

Установа има израђен План обуке запослених за 2021. г., заведен под бр. 560-211-03, од 02.03.2021.г..

Имајући у виду пораст броја корисника који испољавају све сложеније симптоме у понашању (вишеструки поремећаји), којима је потребан високо специјализован третман, планирамо наставак сарадње са Републичким заводом за социјалну заштиту и на тај начин желимо да омогућимо реализацију едукација стручних радника запослених у нашој установи, које су потребне ради ефикаснијег решавања актуелних проблема.

Неопходно је константно доедуковање стручних радника на плану:

- Подршка развоју животних вештина за социјалну интеграцију младих;

-Усавршавања вештина планирања и програмирања васпитног рада у заштити вишеструко ометене деце-злостављане и занемарене;
-Усавршавање вештина за рад са корисницима који имају примаран проблем са емоционалним поремећајима, сметњама у развоју, контролом беса, агресивним понашањем, вршњачким злостављањем;
-Едукација свих запослених за рад са овом врстом корисника, едукације из правних и финансијских области, као и едукације запослених о међуљудским односима, комуникацији и толеранцији.

Сви стручни радници имају важеће основне или обновљене лиценце за рад у социјалној заштити, са обавезом, да за период трајања лиценце, у трајању од 6 година, морају да сакупе 120 бодова. Бодове за одржавање лиценце запослени морају сваке године да стичу, план је, да се и у 2021. г. реализује бар један акредитовани програм у установи, поред акредитованих програма у другим градовима, редовних семинара, округлих столова и стручних скупова, како би запослени добили потребне бодове за одржавање лиценце, како би подigli професионалне компетенције, као и ниво и квалитет пружања услуге.

План обуке за 2021. г. је свеобухватан, као и План за 2019.г., нећемо моћи да реализујемо све жељене едукације из финансијског разлога и из разлога пандемије вирусом Covid 19, али ћемо настојати да реализујемо едукације из области значајних за унапређење и побољшање ефеката у раду са овом специфичном категоријом корисника које установа има на смештају, као и за остале запослене из области њиховог рада, имајући у виду потребу за стицањем бодова. У случају да се пандемија вирусом Covid 19, задржи и током 2021.г., бићемо принуђени да одуке пратимо путем ВЕБИНАРА. Реализација Плана обуке, зависи од опредељених финансијских средстава у ФП за 2021.г.. План обуке је саставни део Програма рада установе.

ПЛАНСКИ ЗАДАЦИ УСТАНОВЕ ИЗ ДОМЕНА НЕПОСРЕДНЕ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ

Програмирање васпитно образовног рада

У Завод се збрињавају корисници у складу са Статутом установе и Правилником о пријему, третману и отпусту корисника, на захтев центара за социјални рад као упутних органа, уз достављену правно релевантну документацију прописану за пријем корисника. У складу са Мерама за отклањање неправилности у вршењу послова смештаја деце и омладине у установе социјалне заштите неопходно је и прибављено мишљење надлежног министарства о испоштованој процедури у поступку смештаја у установи социјалне заштите, а за кориснике са територије Војводине Мишљење Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова. На основу достављене правно релевантне документације упутног органа Тим за пријем, третман и отпуст корисника Завода у одређеном року врши пријемну процену и доноси закључак о пријему или одбијању захтева за пријем корисника у Завод, а Стручно веће на основу закључка тима доноси Одлуку о пријему или о одбијању захтева.

У установу се смештају и деца и омладина са изреченом васпитном мером упућивања у васпитну установу коју изричу Виши судови.

Пре смештаја корисника група се адекватно припрема за његов прихват, а одређивање васпитне групе у коју ће корисник бити смештен врши се на основу критеријума као што су: пол, узраст корисника и дијагностиковани проблеми, васпитно-образовни статус, психофизички статус, личне особине и способности корисника, састав, структура, динамика васпитне групе, личност васпитача, специфичне потребе корисника.

Приликом пријема се израђује почетна процена кроз коју се евидентирају постојеће потребе корисника и прецизирају активности које ће се спроводити у циљу задовољења ових потреба, адаптације, стабилизације личности, збрињавања, здравствене заштите, укључивања у образовање, организације адекватних слободних активности, активности свих стручних радника којима се коригује друштвено неприхватљиво понашање корисника и стимулише позитивно, просоцијално понашање и даје се сагласност од стране старатеља за поступање у складу са Законом о заштити података о личности. У изради ових активности учествује надлежни центар за социјални рад, Завод и сам корисник. Непосредно након пријема врши се одређивање степена подршке за корисника како би се на основу одређеног степена подршке планирале и предузимале даље активности, пружале адекватне услуге, прецизирали задаци и циљеви, сачинио индивидуални план услуга, а све у циљу заштите корисника.

Деца и млади учествују у планирању своје заштите кроз активну партиципацију приликом израде индивидуалног плана услуга као и у поновном прегледу плана услуга, што потврђују својим потписом (почетна процена, индивидуални план услуга, план припреме за отпуст).

С обзиром да код већине корисника постоји раскорак између календарског и образовног узраста као и отпор према похађању наставе, вршиће се адекватна и поступна припрема за укључивање у редовно школовање. Већина корисника је укључена у процес основног образовања у основној школи „Младост“ која се налази у непосредној близини Завода. Вршиће се контрола похађања и извршавања школских обавеза и допунских активности, а све у циљу савладавања основних знања и редовног градива као и надокнађивања постојећих празнина у несавладаном градиву из ранијих разреда.

Све предвиђене, значајније активности као и промене у понашању корисника и други важни подаци из домена непосредне заштите бележе се у лист праћења реализованих активности на заштити корисника. У претходном периоду одређени број васпитача није редовно водио лист праћења, те се и информације нису правовремено преносиле и омогућавале адекватно реаговање осталих стручних радника/сарадника, на одређене проблеме и ситуације али се та ситуација у претходној години променила, тако да су сада васпитачи редовни у уписивању важних информација за корисника, које утичу на постизање бољих резултата у ресоцијализацији корисника и правовремено реаговање свих укључених актера.

Већ при самом пријему са упутним органом се разматрају могућности отпуста након завршетка процеса ресоцијализације, а три месеца пре завршетка третмана ради се интензивније у том правцу и сачињава се предлог припреме за отпуст корисника у сарадњи са центром за социјални рад у циљу адекватне припреме самог корисника као и средине за прихват истог и његово даље професионално оспособљавање и поступно осамостаљивање.

Програмирање васпитно-образовног рада на нивоу васпитне групе

Васпитни рад у 2021. г. биће реализован у оквиру пет васпитних група, четири са корисницима мушког пола и једна женска група. Групе су хетерогеног састава и то у погледу узраста, нивоа стеченог знања током образовања, степену васпитне запуштености, облицима манифестације асоцијалног понашања и општим психофизичким способностима. Број корисника у групама је до 6 (шест), колико је по стандардима за ову врсту услуге.

Ресоцијализација васпитаника спроводиће се кроз васпитни рад у оквиру група. Васпитни процес организује групни васпитач уз непосредну сарадњу са стручним тимом Завода, директором Завода и стручним радницима у школи, као и свим осталим запосленима у Заводу. Васпитни рад одвијаће се плански и континуирано кроз различите облике и садржаје рада. Радиће се на томе да васпитаници у групи стекну сигурност, самосталност, самоефикасност, самопоуздање, осећање вредности, што је веома важно за ову популацију деце. Интерперсонални односи унутар групе морају бити добри како би се васпитаници осећали као да су у породици. Сваком васпитанику треба помоћи да нађе своје место у групи, да буде прихваћен онакав какав у ствари јесте. То ће бити тежак задатак пошто у групама има доста лако ментално недовољно развијене деце, као и деце са мешовитим поремећајем у области емоција и понашања. У циљу што брже и ефикасније ресоцијализације личности васпитаника потребно је обухватити све компоненте васпитања и то: морално, интелектуално, радно, естетско, физичко и здравствено васпитање. Већина васпитаника у Завод долазе са потпуно неизграђеним моралним нормама и ставовима, тј. са израженим асоцијалним понашањем у различитим облицима, па су стога и најпотребније корекције на овом плану. Рад на интелектуалном плану и плану едукације је веома важан, јер наша деца много заостају у процесу образовања и имају велике празнине у предзнању. Потребно је целе године радити на усвајању правилног односа према школи и школским обавезама. Естетско васпитање такође је важно у формирању целокупне личности васпитаника. Потребно је развијати правилан однос према личној и хигијени животног простора која је углавном на ниском степену развоја код већине васпитаника. У оквиру здравственог статуса потребно је перманентно указивати на штетност разних навика и болести, као што су пушење, алкохол, злоупотреба психоактивних супстанци.

У раду са децом користиће се следеће методе: саветовање, уверавање, навикавање, подстицање, спречавање неприхватљивог понашања и метода такмичења. Према насталој ситуацији у раду са васпитаницима користиће се разна средства за васпитно деловање: давање савета, мотивационе технике, терапија игром и радна терапија. Као јака стимулативна мера користиће се превасходно похвала, а по потреби и рестриктивна мера која ће на њих деловати позитивно. Циљ васпитања ове деце је мењање неприхватљивих навика односно ставова и схватања, усвајање друштвено

прихватљивог понашања уз настојање да се врате у нормалан породични, школски и уопште друштвени живот и постану корисни чланови наше заједнице.

Да би се поменути циљеви постигли у васпитању користе се следеће форме и садржаји рада са васпитаницима:

1. Групни рад,
2. Индивидуални рад,
3. Рад на побољшању успеха у учењу,
4. Организовање слободних активности и разонода васпитаника у слободно време,
5. Сарадња са школом, центрима и породицом.

1. Групни рад

Групни васпитач поставиће циљеве ресоцијализације, одредиће норме понашања и вредности у васпитној групи. Активираће потенцијале сваког васпитаника, тако да ће свако од њих дати свој допринос у оквиру својих могућности. Развијаће добру комуникацију међу васпитаницима. Под утицајем групних норми и искустава васпитаника, васпитаници ће мењати своје понашање, ставове и мишљења много брже него да су изван групе. Васпитачи ће се трудити да имају родитељски приступ према сваком васпитанику, да они стекну сигурност и да група функционише као једна већа породица, помагаће им у изради домаћих задатака, учиће их како треба учити и формирати радне навике.

На групним састанцима који су основни организациони облици на којима се реализују наведени задаци третираће се следећа питања:

- Значај другарства,
- Васпитна група као већа породица,
- Како се опходити према новом васпитанику,
- Однос према личној и друштвеној имовини,
- Разговор о штетности пушења и алкохола,
- Разговор о дрогама (штетност и последице),
- Штетност удисања лепка и бронзе,
- Штетност узимања бенсендина у комбинацији са алкохолом,
- Како треба учити,
- Критички осврт на рад у групи,
- Одржавање дате речи,
- Штедња школског прибора и чување књига,
- Утицај бољих ученика и помоћ слабијима,
- Како се понашати у позоришту или биоскопу,
- Како се понашати према родитељима, фамилији,
- Како одржавати хигијену уопште,
- Како се понашати у трпезарији за време оброка,
- Намештање кревета и сређивање стамбене јединице,
- Зашто бежимо из Завода?,
- Дужност групног старешине и хигијеничара,
- Крађа, вршење кривичних дела и њихове последице,
- До чега доводи коцкање,

- Промене и приступ супротном полу у пубертету,
- Како се понашати за време зимског и летњег распуста,
- Како се владати и понашати на Бабином зубу,
- Здравствено просвећивање,
- Бежање са наставе и из Завода,
- Поштовање кућног реда,
- Значај здраве животне средине.

2. Индивидуални рад

Индивидуални рад је најважнији облик рада, јер се на овај начин остварују задаци и циљеви васпитања који не могу да се на свеобухватан начин обухвате групним радом. Овакав облик рада је најпогоднији за откривање емоција, ставова, вредности, жеља, особина, склоности и унутрашњих проблема васпитаника. Циљ индивидуалног рада је да се васпитаницима пружи помоћ у савлађивању наставног градива, код њих је потребно формирати позитивну мотивацију за учење и ослободити потенцијалне способности сваког појединачног васпитаника. Индивидуални рад је прилика да се сваком васпитанику посвети потребна пажња, да се поразговара са њим. Кроз индивидуалне разговоре васпитаници доста тога кажу о себи што не би рекли у већој или мањој групи, а онда је рад са њима много лакши. Оваквим разговорима могу се открити узроци апатије код васпитаника, нетрпељивости, агресивности, потиштености и решити многе конфликтне ситуације. Наши васпитаници имају потребу да се са њима разговара, да буду саслушани, да им се пружи одређена пажња, јер то у породици нису имали. Они траже лепу реч, нежност и љубав.

У 2021. г. са васпитаницима ће се конкретно радити на:

- Пружању помоћи у савлађивању градива и отклањању празнина у знању,
- Контролисању редовности похађања наставе сваког васпитаника,
- Решавању и тражењу узрока бекстава из Завода,
- Усвајању естетских, хигијенских, културних и моралних навика,
- Санирању негативне поведљивости и негативних облика понашања са пружањем модела за идентификацију,
- Коришћењу превасходно похвала и награда, а понекад применити и рестриктивне мере уколико ће то позитивно деловати на одређеног васпитаника.

3. Рад на побољшању успеха у школи

Сваког дана организовати часове учења ради савладавања наставног градива, поготово у време Covida 19, узимајући у обзир, да за овај период имамо сазнање, од стране основне школе Младост, да су ученици постигли много боље резултате, него претходних година. Уколико појединим ученицима не одговара групни начин рада, омогућити самостално учење у посебној просторији. Стварати осећање одговорности, савесности у обављању радних задатака и подстицати самосталност у учењу. Уважавати индивидуалне разлике у способностима за учење, слабијим ученицима давати лакше задатке како би остварили успех и отклањати тешкоће у учењу (ако их има). Ако дете има афинитета за неки предмет треба му омогућити да искаже своје способности. Часови учења треба да трају два школска часа, а за лако ментално

недовољно развијену децу један школски час. Обавезно користити краће одморе, јер ова популација деце нема стрпљења за дужи непрекидан рад.

4. Организација слободних активности и разонода васпитаника у слободно време

Код правилног организовања слободних активности потребно је сагледати интересовања сваког васпитаника, проценити његове могућности и способности и у складу са тим укључити у одговарајућу активност. У 2021.г. морамо да наставимо са добром организацијом и реализацијом слободних активности, с обзиром да су активности у претходној години биле на задовољавајућем нивоу упркос пандемији.

У оквиру организације слободних активности биће обухваћене и спортске дисциплине: фудбал, кошарка, стони тенис, шах, пецање и друге спортске игре. Према склоностима и интересовању омогућити сваком васпитанику да буде члан неке од постојећих секција. Обавезно организовати такмичења кроз школске секције, развијати такмичарски дух и уважавати фер плеј, стимулисати смисао за колективну игру и поштовати правила игре. Потребно је организовати гледање видео и ТВ програма кроз усмеравање на едукативне садржаје. У неформалним разговорима анализирати садржај гледаног материјала и указивати на његове негативне и позитивне стране. Омогућити васпитаницима редовно праћење дечије и дневне штампе као и школске лектире. Организовати одласке у биоскоп, позориште и посете музеју, након стабилизације вируса Covid 19, као и излете до Бањице и базена. Организовати прославу празника и рођендана. Добро организовано слободно време има велику улогу у превентиви и ресоцијализацији васпитаника са тешкоћама у социјализацији. Кроз физичко васпитање лакше се савладава љутња, бес, отклањају непријатне емоције и постиже душевни мир и равнотежа. Младима је неопходна релаксација, јер су они у садашње време изложени разноврсним стресовима, негативним утицајима што код њих изазива разна непријатна осећања, неспокојство и несигурност. Спорт позитивно делује на васпитанике. Кроз спортске активности развија се осећај заједништва, спорт доприноси смањењу агресивности и опште напетости код корисника, на овај начин се подиже праг толеранције на фрустрације и редукује преступништво младих.

5.Сарадња са школом, центрима и породицом

У 2021. г. оствариваће се контакти једном недељно (по потреби и чешће) са стручном службом основне школе и разредним старешинама из школе, како би се имао увид о успеху и владању васпитаника и отклањању евентуалних проблема.

Сарадња са центрима за социјални рад као упутним органима корисника Завода је неопходна у циљу даље ресоцијализације малолетника са поремећајима у понашању.

Центре за социјални рад је неопходно обавештавати о успеху васпитаника два пута годишње писаним путем, о понашању једанпут годишње кроз писање извештаја, телефоном и посетама за време летњег и зимског распуста.

Обзиром да је улога породице у васпитању веома важна, контакти ће бити путем писама, телефоном или посетама како би се стекао увид и створиле могућности за одлазак васпитанка својим кућама за време распуста чиме би се задовољили и усрећили васпитаници и њихова ресоцијализација би била успешнија.

Социјално-заштитна делатност

Сваком кориснику је потребно обезбедити збрињавање, /смештај, исхрану, негу,/ васпитање, образовање, здравствену заштиту и правну сигурност. Неопходно је подизање квалитета живота деце и квалитета услуга које ова установа треба да пружа, а у циљу стварања услова за правилан раст и развој деце .

Наставиће се перманентно подизање квалитета услуга кроз правилну, квалитетну и разноврсну исхрану, потребну гардеробу, кроз пријатнији амбијент у Заводу, топлију атмосферу пуну љубави, пажње, бриге и толеранције. Стимулисаће се што веће ангажовање корисника у реализацији ових мера и активности, како би они сами савладали одређене животне вештине и што боље се припремили за самостални живот.

Све ове услове је битно остварити, првенствено због квалитета живота корисника али и због достизања и одржавања стандарда за лиценцирање установе. Установа је поднела захтев за лиценцирање услуге, 17.05.2016. године са комплетном документацијом. Лиценцу још нисмо добили, а све услове и захтеве је установа испунила.

Превентивне мере здравствене заштите

Установа нема признатог здравственог радника те се због хитног предузимања мера на здравственој заштити ове деце често јављају проблеми, које запослени у установи решавају захваљујући дугогодишњој сарадњи са Здравственим центром у Књажевцу.

Здравствена заштита у 2021.г. у Заводу реализоваће се кроз: периодична предавања о заразним и другим болестима, предузимање превентивних хигијенских мера, праћење и контролу личне хигијене и хигијене стамбених једница, трпезарије и заједничког простора, као и кроз предавања и едукације о здравим стилевима живота.

У сарадњи са изабраном епидемиолошком службом, редовно ће се вршити дезинфекција, дезинсекција и дератизација простора, прскање од змија и крпеља, а све у циљу спречавања појава заразних и других обољења. Редовно ће се вршити контрола хране код сертификованих института за те намене. О квалитету и правилном протоку хране бринуће ХАСАП тим, који је успостављен 2013.г.

Значајно је да у садашњој популацији корисника нема активних уживалаца дрога и других психоактивних супстанци, али има оних који имају искуства (повремена употреба – злоупотреба, пробаторство) са коришћењем ових супстанци тако да се, стручни радници брину о томе, разговарају са децом, воде их на прегледе код психијатра, а у случају сумње врши се редовно тестирање на психоактивне супстанце (уз сагласност надлежног ЦСР-а).

У циљу здравствене заштите корисника реализоваће се, као и претходних година, систематски и стоматолошки прегледи.

Здравствена заштита се остварује у сарадњи са Здравственим центром у Књажевцу, а по потреби и са специјалистичким клиникама ван места (дечије специјалистичке клинике, Институт за ментално здравље у Нишу и Београду, Клиника за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“ у Београду, Институт за ментално здравље у Београду, итд). Постоји потреба за признавањем здравственог радника у установи.

Аналитичка делатност

Поред израде уобичајених докумената стручни радници ће се аналитички бавити сагледавањем појава и проблема значајних за квалитет смештаја корисника и реализацију услуге коју установа пружа, а то су: интересовања корисника за хоби активности, односи међу половима, бекства, агресија, деструкције, вршњачко злостављање, заштита менталног здравља, проблеми у учењу, изостајање са наставе, задовољство радом васпитача, стручног тима, директора, осталих запослених, условима живота и опремљеношћу.

Установа редовно израђује и доставља у року извештаје за потребе надлежног Министарства, Завода за социјалну заштиту, локалне заједнице, судства, школа и других установа са којима сарађујемо.

Евиденција и документација

Евиденција и документација ће се водити ажурно и у складу са важећим Правилником о вођењу евиденције о корисницима и документације о стручном раду у установама за смештај корисника која је прописана од стране надлежног министарства, као и одредбама одговарајућих општих аката Завода.

Сарадња са центрима за социјални рад

Сарадња са центрима за социјални рад као упутним органима корисника Завода је неопходна у циљу реализације процеса ресоцијализације младих са поремећајима у понашању. Сарадња са упутним органима почиње од момента упућивања захтева за смештај и траје у свим фазама боравка и третмана корисника на смештају, те обухвата заједничко планирање, активности и садржаје рада у процесу ресоцијализације личности, одговарајућу кореспонденцију, извештавање о реализацији планираних активности, до припреме за отпуст и реализацију самог отпуста. Сарадња се наставља и после отпуста и то кроз постинституционално праћење корисника најмање до две године, што ће Завод радити савесно и одговорно као и до сада.

Упутни органи имају обавезу да редовно обилазе своје кориснике ради планирања даље заштите сваког малолетника, учешћа у сачињавању планова услуга, а посебно у периоду интензивне припреме за отпуст када је потребно прецизирати где корисници одлазе након завршетна боравка у Заводу, помоћи око професионалне оријентације и вађења личних докумената (на чему ћемо ми инсистирати). Планирамо да сарадња са центрима буде интензивна, коректна, а све у интересу корисника и боље бриге о њима. План је да током 2021.г., приликом планираних обилазака центара обилазимо и породице (уколико је то могуће), да бисмо имали адекватнији увид у целокупну ситуацију и брже и лакше реализовали приближавање детета породици, јачање емотивних веза, јачање позитивне породичне атмосфере и адекватну припрему за повратак у породицу након изласка из установе.

За кориснике са изреченом васпитном мером упућивање у васпитну установу, постоји обавеза извештавања вишег суда који је меру изрекао о понашању корисника и променама у понашању као и јавног тужилаштва, сваких шест месеци. Боравак тих корисника у установи може трајати најдуже две године.

Сарадња са другим установама и организацијама

Најважнија сарадња Установе је са ресорним Министарством, која се огледа у пружању узајамне максималне подршке и помоћи надамо се и у 2021.г., као и свих претходних година.

Наставиће се сарадња са сродним институцијама: Завод за васпитање деце и омладине Београд, Завод за васпитање омладине Ниш, Прихватилиште Београд, Прихватилиште при Дому „ Душко Радовић“ Ниш, Републички Завод за социјалну заштиту, Покрајински завод за социјалну заштиту, Комора социјалне заштите, Центри за социјални рад, ФИЦЕ удружење, као и сарадња са МУП-ом Републике Србије, Основним и Вишим судовима, КЗЗМЗ у Нишу и Београду, Клиником за психијатријске болести „ Др Лаза Лазаревић“, Здравственим центрима и другим установама.

Сарадња са Републичким Заводом за социјалну заштиту ће бити интензивнија у 2021.г. из разлога реализације Пројекта „Промовисање система позитивног малолетничког правосуђа у Србији“. Носилац пројекта је Републички Завод, а три Завода за васпитање су партнери у пројекту. Пројекат је стопиран из разлога пандемије вирусом Covida 19 али се надамо наставку пројекта, након стабилизације ситуације изазване вирусом Covid 19. О реализацији пројекта обавештено је и ресорно министарство. Трајање пројекта је 2 године.

Током 2021. г. настављамо сарадњу са Факултетом за специјалну едукацију и рехабилитацију и другим факултетима са стручним занимањима, у делу реализације стручне праксе за студенте у Заводу.

Сарадња на локалном нивоу

- Деца и млади који су смештени у Заводу укључени су у процес образовања у о.ш. „Младост“. Сарадња стручних радника обе институције је константно добра и свакодневно се ради на плану реализације васпитно-образовних активности и превазилажења свих тешкоћа.

У овој образовној институцији постоји и програм основношколског (функционалног) образовања за одрасле, тако да корисници код којих постоји раскорак између календарског и образовног узраста, то јест касне у процесу образовања могу несметано да приведу крају основнообразовни процес.

- Наставља се сарадња са средњом Економско трговинском школом у Зајечару коју похађа један наш корисник.

- ЦСР Књажевац: Сарадња са ЦСР Књажевац је константно добра огледа се кроз међусобну стручну подршку.

- Здравствени центар: здравствена заштита корисника ће се и даље остваривати преко здравственог центра, (превентивна и куративна), при чему су обухваћени општи и специјалистички прегледи, систематски прегледи, а по потреби и хоспитални третман.

- Дом културе: сарадња са овом културном институцијом оствариваће се тако што ће деца током 2021.г., са васпитачима гледати одабране филмове, позоришне представе, приредбе, концерте, посећивати изложбе и друге културне манифестације.

- МУП Републике Србије - Полицијска станица у Књажевцу : оствариваће се сарадња на општој превенцији, посебно са инспекторима за малолетнике, сарађиваће се и у ситуацијама када су учиниоци кривичних или прекршајних дела наши корисници.

- Сарадња са Општинском управом, као и са невладином организацијом Тимочки клуб, биће настављена и током 2021.г.

Сарадња са локалном самоуправом ће се огледати и кроз укључивање наших корисника у акцију Снежни четвртак, када сва деца из града иду на бесплатно скијање у пратњи наставника.

- Периодична сарадња са другим основним школама у граду огледаће се кроз заједничке активности у оквиру ликовних, рецитаторских, спортских и других секција, као и кроз активности везане за безбедност наших корисника и деце из других школа.

- Планира се сарадња са средњим школама у граду, у делу дружења деце за Дан детета и друга спортска и културна дешавања.

- Планирана сарадња са спортским клубовима се наставља и у 2021. г., деца ће тренирати изабране спортове у градске клубове уколико буду заинтересовани за одређени спорт.

- Сарадња са надлежним Основним и Вишим судовима, који изричу васпитне мере и спроводе судске поступке постоји у делу, уколико буде смештених лица са изреченом васпитном мером упућивање у васпитну установу, као и у делу писања извештаја за потребе судова и вођења корисника на суђења, а по позиву суда.

Опрема која недостаје: Завод је био комплетно опремљен у складу са нормативима 1979.године, када је изграђен и усељен. Од тада до 2009. године није било инвестиција за набавку опреме. Од 2009. године такво стање се постепено поправља, тако што је простор за боравак деце и запослених опремљен адекватном опремом и намештајем и оплемењен ситницама које живот чине лепшим. Без обзира на задовољавајуће опремљени простор, структура деце је таква да нас наводи да константно морамо да радимо на уређењу простора, како бисмо задовољили потребе деце и достигли стандарде за лиценцирање установе.

У установи је потребно да се набави недостајућа опрема и да се изведу следећи радови, који нису реализовани у претходном периоду, из разлога ограничених финансијских средстава , а од великог су значаја за боље функционисање установе:

- Замена столарије и пратећи радови са кречењем /прозори, врата, светларници/, на преосталом делу објекта, узимајући у обзир да је замена столарије, на делу објекта, реализована јавном набавком током 2020.г..

- Константни прегледи (редовни и ванредни) и замена електро, водоводне и канализационе инсталације, као и реконструкција грејне инсталације са радијаторима.
- Израда и замена канцеларијског намештаја у канцеларијама стручних и административних радника, с обзиром да иста није мењана од првобитног уређења установе.
- Подновити намештај и другу потребну опрему у дечијим групама.
- Куповина једног путничког комби возила.

Завод за васпитање деце и омладине у 2021.г. не може да планира набавку основних средстава и капитална и инвестициона улагања, без обзира што је то потреба установе, због ограниченог буџета и предлога Финансијског плана установе за 2021.г.. За реализацију и набавку основних средстава, капитална и инвестициона улагања потребна је сагласност ресорног министарства и обезбеђивање финансијских средстава. Текуће одржавање ће бити само у делу хитних интервенција и санирања насталих проблема за несметан рад установе. Остали материјални трошкови биће реализовани у складу са могућностима, а то су:

- ИЗЛЕТ ЗА ПРВОМАЈСКИ ПРАЗНИК 2021.г, КАО И СВИ ИЗЛЕТИ ТОКОМ ГОДИНЕ;
- ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДАНА ЗАВОДА, У МАЈУ 2021.г. И СЛАВА ЗАВОДА СВЕТИ НИКОЛА;
- ПРОСЛАВА МАЛЕ МАТУРЕ, МАЈА 2021.г. СА УЧЕНИЦИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ КАПЛАР ИЗ КЊАЖЕВЦА;
- ЗА ВРЕМЕ ЛЕТЊЕГ РАСПУСТА ОРГАНИЗОВАНИ ОДЛАЗАК ДЕЦЕ НА БАЗЕН И ОКОЛНА КУПАЛИШТА И ЛЕТОВАЊЕ НА НЕКОЈ ДОМАЋОЈ ДЕСТИНАЦИЈИ;
- НАБАВКА КЊИГА И КОМПЛЕТНОГ ШКОЛСКОГ ПРИБОРА;
- ЕКСКУРЗИЈА У САРАДЊИ СА ОСНОВНОМ ШКОЛОМ МЛАДОСТ, ПО ЊИХОВОМ ПРОГРАМУ РАДА;
- РЕДОВНО ПРАЋЕЊЕ БИОСКОПСКИХ ПРЕДСТАВА И ОСТАЛИХ КУЛТУРНО ЗАБАВНИХ МАНИФЕСТАЦИЈА ТОКОМ ГОДИНЕ;
- КОНТИНУИРАНО ОПРЕМАЊЕ ДЕЦЕ ПОТРЕБНОМ ОДЕЋОМ, ОБУЋОМ И ОПРЕМОМ.

ТРАНСФОРМАЦИЈА УСТАНОВЕ

Имајући у виду реформу система социјалне заштите која је неколико година у току, трансформације установа социјалне заштите за смештај деце и омладине, као и непостојање специјализоване социо-здравствене услуге за децу и младе са вишеструким сметњама и децу и младе са поремећајем у понашању до и преко 14 година, уколико су то и потребе државе, сматрамо да овај Завод може да пружа и овакву услугу, јер располаже и просторним и делимично кадровским капацитетима (не поседујемо медицински кадар). Завод за васпитање деце и омладине низ година прима на смештају и децу са вишеструким сметњама. Ради се о деци која су, поред примарног поремећаја у понашању, истовремено и лако ментално недовољно развијена /ЛМНР/, а поред тога је, већи број ове деце пре смештаја у установу лечен у психијатријским установама, болнички или амбулантно, са дијагнозама и преписаним терапијама, иначе су деца основношколског узраста оба пола, тако да је добар правац развоја ове установе (уз упошљавање кадра који недостаје), у складу са потребама и стратегијом развоја ресорног министарства, збрињавање ове категорије деце, као и до сада. Потреба за даљим лечењем ове деце постоји и након смештаја у установу, уз појачани надзор, специјалистичке контроле у месту или ван места седишта установе и примену

медикаментозне терапије. Тенденција пријема такве деце је, у последњих неколико година била у порасту, сада је на смештају више од 60% деце са вишеструким сметњама, те је социо-здравствена услуга један од могућих облика трансформације установе.

Како се Завод у потпуности финансира са буџета, сматрамо да је трансформација установе и у овом правцу искључиво везана за потребе и могућности ресорног министарства.

Део трансформације установе може бити и реализација ПИТ програма у нашој установи, са чиме је упознато министарство. Стручни радници и сарадници Завода су прошли једну едукацију за ПИТ програм, простор за реализацију услуге је у потпуности опремљен али установа нема довољно кадровских капацитета, за обављање ове услуге.

Простор у Заводу који се не користи је могуће прилагодити са незнатним улагањима за реализацију и других услуга социјалне заштите које су од значаја и потреба министарства, с обзиром да је установа на одличном месту.

Поред овог објекта Завод има још један објекат површине 250 м², где се налази службени стан наменски грађен за домара и једна гарсоњера. Од 2004. године, овај објекат није у функцији, јер је оштећен због дугогодишњег прокишњавања и на њему треба извршити препокривање равнoг крова и делимично реновирање. Овај стамбени простор је одличан за услуге из области социјалне заштите, као на пример „Становање уз подршку“ за децу која излазе из система социјалне заштите и потребна им је додатна помоћ у осамостаљивању.

Завод ће и даље радити на што квалитетнијем остваривању збрињавања, васпитања, образовања, социјалне и здравствене заштите и повратка у примарну средину корисника. Од надлежног Министарства као и Управног и Надзорног одбора очекује се пуна подршка да се рад Завода подигне на још виши ниво и изврши што рационалнија трансформација Установе.

Овлашћени предлагач
Д и р е к т о р,

Весна Петровић, проф.

МП

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Весна Божиновић